

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind nivelul
minim de formare a navigatorilor și a Regulamentului privind brevetarea membrilor
echipajelor navelor maritime

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind nivelul minim de formare a navigatorilor și a Regulamentului privind brevetarea membrilor echipajelor navelor maritime, este elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Agenția Navală a Republicii Moldova.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Temeiul legal al proiectului îl constituie: • Legea nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 185-199 art. 442); • art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412). Proiectul este elaborat în conformitate cu: • art. 2 din Legea nr. 190/2005 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția internațională privind standardele de pregătire a navigatorilor, brevetare/atestare și efectuare a serviciului de cart (STCW 78); • art. 12 alin. (8) și art. 61 alin. (4) lit. c), f), n), o), q) și x) din Legea nr. 599/1999 pentru aprobarea Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 1-4, art. 2). Proiectul este elaborat în contextul realizării acțiunii 123 din Anexa A aferentă Capitolului 14 „Politica de transport”, Clusterul 4 din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025. Proiectul asigură transpunerea Directivei (UE) 2022/993 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2022 privind nivelul minim de formare a navigatorilor.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, Republica Moldova nu este în măsură să asigure cetățenilor proprii, precum și cetățenilor altor state angajați în activități la bordul navelor, pregătirea și certificarea profesională conform prevederilor Convenției internaționale privind standardele de pregătire a navigatorilor, brevetare și efectuare a serviciului de cart (STCW) și Codului STCW, precum și cerințelor relevante ale legislației UE în domeniu. Conflictul militar din Ucraina a agravat considerabil accesul acestor persoane la serviciile de pregătire și perfecționare profesională în domeniul marinei civile, având în vedere că Ucraina reprezenta una din principalele destinații pentru formarea profesională a marinarilor din Republica Moldova. Acolo, aceștia participau la cursuri de specialitate și obțineau, în urma evaluărilor, certificatele internaționale necesare pentru ocuparea funcțiilor la bordul navelor, indiferent de pavilionul acestora. În Republica Moldova, se constată lipsa aproape totală a elementelor esențiale necesare pentru prestarea acestor servicii. Astfel, nu există un cadru normativ care să reglementeze pregătirea și perfecționarea personalului din marina civilă, lipsesc instituțiile abilitate în acest

sens, programele de studii acreditate, precum și mecanismele de control din partea statului în vederea asigurării conformității cu standardele internaționale aplicabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre aprobă două regulamente conexe — Regulamentul privind nivelul minim de formare a navigatorilor (anexa nr. 1) și Regulamentul privind brevetarea membrilor echipajelor navelor maritime (anexa nr. 2) — care instituie cadrul normativ secundar necesar implementării Convenției și Codului STCW și transpunerii Directivei (UE) 2022/993.

Partea dispozitivă a hotărârii desemnează Agenția Navală a Republicii Moldova (ANRM) drept autoritate competentă, responsabilă de implementarea și supravegherea aplicării regulamentelor, și îi stabilește competențele aferente (organizarea comisiilor de calificare, eliberarea documentelor de calificare, crearea și administrarea sistemului informațional, recunoașterea certificatelor statelor terțe, raportarea către Organizația Maritimă Internațională).

Regulamentul privind nivelul minim de formare a navigatorilor (anexa nr. 1) preia standardele minime obligatorii din Convenția și Codul STCW și reglementează formarea și certificarea navigatorilor, regimul certificatelor de competență, al certificatelor de aptitudini și al atestatelor, recunoașterea certificatelor emise de statele membre ale UE și de statele terțe, principiile voiajelor costiere, prevenirea fraudei, standardele de calitate și medicale, revalidarea certificatelor, responsabilitățile companiilor, capacitatea de a efectua serviciul la bord, controlul statului portului și reținerea navelor. Anexele detaliază cerințele de formare (anexa I), criteriile de recunoaștere a țărilor terțe (anexa II) și informațiile în scopuri statistice (anexa III).

Regulamentul privind brevetarea membrilor echipajelor navelor maritime (anexa nr. 2) stabilește cadrul procedural concret de brevetare: procedura generală de brevetare a comandanților și ofițerilor, organizarea comisiei de calificare, confirmarea menținerii competenței profesionale, calcularea și verificarea stagiului de îmbarcare, funcționarea sistemului informațional, regimul dispenselor, statutul instituțiilor de pregătire, cerințele speciale pentru fiecare post, procedura de eliberare a documentelor de calificare, perfectarea actului de identitate al marinarului și a carnetului de marinar, schimbul documentelor emise de state străine și regimul anulării, retragerii și suspendării acestora.

Proiectul instituie, pentru prima dată, un cadru normativ național complet de implementare a Convenției și Codului STCW, racordat la acquis-ul UE. Principalele elemente de noutate sunt: crearea sistemului informațional în domeniul pregătirii și brevetării, însoțit de contul electronic al marinarului și de verificarea documentelor prin cod QR; instituirea comisiei de calificare și a evaluării competenței prin examen la calculator; distincția dintre certificatul de competență (emis pe durată nedeterminată) și atestatul aferent (valabil cel mult cinci ani), cu proceduri exprese de revalidare, recunoaștere și schimb al documentelor; stabilirea unor cerințe naționale diferențiate pe posturi și a regulilor de calculare a stagiului de îmbarcare, alături de regimul actului de identitate al marinarului și al carnetului de marinar; crearea premiselor pentru dezvoltarea infrastructurii naționale de pregătire și de examinare medicală; precum și pregătirea trecerii la certificate digitale, odată cu intrarea în vigoare a amendamentelor relevante la Convenția și Codul STCW.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu sunt, întrucât Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 prevede acțiuni de implementare a actelor UE relevante pentru domeniul reglementat de proiectul propus. Acest fapt determină obligativitatea armonizării cadrului național cu cerințele UE, excluzând posibilitatea unor soluții alternative. În lipsa acestor reglementări nu pot fi instituite centre de pregătire pe teritoriul țării

4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Proiectul va avea un impact pozitiv asupra sectorului public prin instituirea unui sistem unitar de prestare a serviciilor publice în domeniul pregătirii, brevetării și documentării personalului navigant maritim. Proiectul nu prevede crearea unor noi instituții de drept public, atribuțiile principale stabilite prin acesta urmând să fie exercitate de Agenția Navală a Republicii Moldova, în calitate de autoritate competentă în domeniu. Agenția Navală a Republicii Moldova va asigura implementarea prevederilor proiectului, precum și executarea obligațiilor ce revin Republicii Moldova în temeiul tratatelor internaționale aplicabile în domeniul pregătirii și certificării navigatorilor. În domeniul documentării și brevetării personalului navigant, atribuțiile Agenției Navale a Republicii Moldova vor include, fără a se limita la: - recepționarea și examinarea documentelor necesare pentru brevetarea și certificarea personalului navigant; - organizarea evaluării competenței profesionale a navigatorilor; - eliberarea certificatelor de competență, certificatelor de aptitudini și a atestatelor care confirmă eliberarea sau recunoașterea certificatelor; - recepționarea și examinarea documentelor necesare pentru eliberarea actului de identitate al personalului navigant și a carnetului de marinar; - ținerea evidenței documentelor eliberate, revalidate, suspendate, retrase, anulate, declarate pierdute sau distruse și asigurarea verificării autenticității și valabilității acestora. Totodată, Agenția Navală a Republicii Moldova va asigura verificarea respectării de către instituțiile și centrele de pregătire și perfecționare a navigatorilor a cerințelor stabilite de legislația națională, Convenția STCW și Codul STCW. Aceste atribuții vor include, fără a se limita la: - verificarea implementării și respectării standardelor internaționale de pregătire, evaluare și asigurare a calității; - examinarea și aprobarea sau avizarea, după caz, a programelor de pregătire și perfecționare a navigatorilor; - monitorizarea proceselor de pregătire, perfecționare și evaluare a competenței profesionale; - participarea la organizarea și desfășurarea activității comisiilor de calificare; - verificarea calificării și experienței profesionale a instructorilor, evaluatorilor și a altor persoane implicate în procesul de pregătire și evaluare. Pentru realizarea atribuțiilor care necesită cunoștințe și experiență profesională specializată, Agenția Navală a Republicii Moldova va putea atrage, în condițiile stabilite de cadrul normativ, persoane fizice și juridice din Republica Moldova sau din alte state, inclusiv pentru efectuarea expertizelor, inspecțiilor și evaluărilor, precum și pentru participarea în cadrul comisiilor de experți sau al comisiilor de calificare. Implementarea proiectului va necesita, de asemenea, cooperarea Agenției Navale a Republicii Moldova cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, instituțiile de învățământ și de pregătire profesională, prestatorii de servicii medicale, precum și cu autoritățile competente ale altor state și organizațiile internaționale de profil.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Cheltuielile necesare procesului de instruire a inspectorilor vor fi suportate în limita alocațiilor aprobate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) și în Legea bugetului de stat, pentru Agenția Navală a Republicii Moldova.

Odată cu implementarea sistemului de pregătire, perfecționare și brevetare a personalului navigant, se preconizează generarea unor venituri suplimentare la bugetul de stat al Republicii Moldova.

Având în vedere numărul tot mai mare de solicitări în acest domeniu, veniturile provenite exclusiv din eliberarea certificatelor de competență și a certificatelor de capacitate pentru personalul navigant ar putea depăși suma de 5 milioane de lei în primul an de aplicare a noului sistem. Astfel este necesară completarea HG nr.883/2024 cu tarife aferente procesului de brevetare a personalului navigant. Analizând tarifele statelor vecine, putem constata următoarele:

În România eliberarea brevetului/certificatului de capacitate (doar blankul completat și validat) – 24 EURO; carnet de marinar – 24 EURO; certificat/atestat special – 12 EURO; atestat de confirmare a brevetului/certificatului de capacitate pentru personalul navigant – 12 EURO; atestat de confirmare a certificatului de operator de radiocomunicații GMDSS – 12 EURO; atestat de recunoaștere a brevetului/certificatului de capacitate pentru personalul navigant – 72 EURO; atestat de recunoaștere a certificatului de operator de radiocomunicații GMDSS – 48 EURO; confirmare autenticitate documente navigatori români – 12 EURO; certificat specializare personal navigant conform prevederilor Convenției MLC – 30 EURO. Aceste tarife sunt încasate doar pentru procesul de confecționare și emitere a documentelor menționate. Totodată pentru înscrierea în vederea participării la examenul pentru obținere brevete sau certificate de capacitate, Autoritatea Navală Română încasează următoarele plăți: pentru brevet de comandant/șef mecanic – 720 EURO; pentru brevet de ofițer punte secund/ofițer mecanic secund – 600 EURO; pentru brevet de ofițer punte/mechanic/electrician – 120 EURO; certificat de capacitate maritim portuar – 72 EURO; certificat de capacitate a personalului nebrevetat – 60 EURO; brevet de pilot maritim – 360 EURO. În conformitate cu prevederile tratatelor internaționale din domeniu, aceste brevete și certificate de capacitate trebuie să fie reconfirmate periodic (la 5 ani). Astfel, Autoritatea Navală Română încasează și următoarele plăți în vederea participării la susținerea examenului de reconfirmare, de diferență și de restanță pentru: brevet maritim managerial/pilot maritim – 90 EURO; brevet maritim operațional – 60 EURO; certificat de capacitate maritim portuar – 36 EURO; certificat de capacitate – 12 EURO. Pentru procesul de aprobare a cursurilor de pregătire și perfecționare a cadrelor din transport naval, Autoritatea Navală Română încasează următoarele plăți conform tarifelor aprobate: curs organizat de un furnizor de educație – 13000 EURO; curs de formare profesională (calificare) – 1040 EURO; curs de perfecționare sau specializare opțional – 1170 EURO; curs de promovare obligatoriu – 650 EURO; curs obligatoriu în materie de siguranță maritimă – 1950 EURO. Totodată prestatorii de servicii de pregătire și perfecționare a personalului navigant, sunt supuși monitorizării anuale/intermediare, pentru care se încasează următoarele plăți: supravegherea și monitorizarea anuală/intermediară a cursurilor organizate de un furnizor de educație, de formare profesională sau de perfecționare – 390 EURO; reinspecția cursurilor organizate de un furnizor de educație, de formare profesională sau de perfecționare pentru remedierea deficiențelor constatate la supravegherea sau monitorizarea privind respectarea condițiilor de aprobare – 130 EURO. Având în vedere cele menționate, și faptul că în România sunt aproximativ 30000 personal navigant maritim, și 10000 personal navigant fluvial, pentru procesul de documentare a personalului navigant sunt încadrați 20 unități de personal pentru sectorul maritim, și 6 pentru personalul fluvial. Ultimii ani a crescut numărul persoanelor care s-au adresat (telefonice, sau vizită la oficiul Agenției Navale a Republicii Moldova), cu solicitarea de a obține documentația necesară încadrării în câmpul muncii la bordul navelor maritime sau fluviale (brevete/certificate de capacitate/confirmări a brevetelor/recunoașterea brevetelor/carnete de marinar/acte de identitate a personalului navigant etc), putem constata ca încasările pentru serviciile prestate în acest domeniu, sunt argumentate.

Totodată, centrele de pregătire și perfecționare a personalului navigant, care vor fi create în Republica Moldova odată cu intrarea în vigoare a proiectului și instituirea sistemului de brevetare, vor contribui, de asemenea, la bugetul de stat prin plățile aferente activităților prestate.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Crearea sistemului de brevetare a personalului navigant nu se limitează doar la aprobarea prezentului proiect, dar și presupune dezvoltarea centrelor de pregătire și perfecționare a cadrelor din marina civilă, de orice forma de proprietate, dezvoltarea serviciilor de plasare a marinarilor în câmpul muncii, etc. Astfel, proiectul înaintat va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, va crea înființarea entităților economice noi, deschiderea filialelor centrelor de pregătire din alte state, crearea noilor locuri de muncă. Mai mult ca atât, prin crearea sistemului de brevetare, cetățenii Republicii Moldova vor avea posibilitate să obțină profesie cu remunerare bună, și posibilitatea de a fi angajați la companiile de navigație din alte state.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul are un impact social semnificativ, oferind cetățenilor Republicii Moldova posibilitatea de a obține calificările și certificatele corespunzătoare pe teritoriul țării, fără a mai fi nevoiți să plece în străinătate și să suporte cheltuieli considerabile. De menționat că remunerarea muncii în acest sector este competitivă și va permite nu doar majorarea fluxului de mijloace financiare în Republica Moldova., Având în vedere necesitatea instituirii unui sistem de evidență și verificare a actelor emise, se impune asigurarea unui nivel sporit de protecție și confidențialitate a datelor cu caracter personal. Proiectul înaintat nu va avea impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul are impact pozitiv indirect asupra mediului, prin asigurarea pregătirii personalului navigant inclusiv și în aspectele ce țin de protecția mediului marin, prevenirea poluării mediului, obligatorii pentru personalul navigant.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Contribuie la integrarea în spațiul mondial privind pregătire și perfecționarea cadrelor din marina civilă.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Prezentul proiect transpune prevederile Directivei (UE) 2022/993 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2022 privind nivelul minim de formare a navigatorilor. Tabelul de concordanță se anexează.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Proiectul este elaborat în contextul realizării acțiunii 123 din Anexa A aferentă Capitolului 14 „Politica de transport”, Clusterul 4 din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025. Prezentul proiect reprezintă cadrul normativ național secundar de implementare a Legii nr.599/1999 pentru aprobarea Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare al proiectului Hotărârii Guvernului cu privire aprobarea Regulamentului privind brevetare a a membrilor echipajelor navelor pe site-ul web-oficial al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării la compartimentul Transparența Decizională și pe platforma [www.particip.gov.md](https://particip.gov.md), fiind accesibil la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16273

În conformitate cu art. 21 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, va fi publicat anunțul privind informația referitoare la consultarea publică a Proiectului de Hotărâre a Guvernului cu privire aprobarea Regulamentului privind brevetare a a membrilor echipajelor navelor cu acces la platforma [www.particip.gov.md](https://particip.gov.md).

Proiectul urmează a fi supus avizării și consulturilor publice, conform art. 32 din Legea nr. 100/2017, cu expedierea acestuia părților interesate, spre:

avizare de către:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției de Frontieră);
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Sănătății;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- Agenția Proprietății Publice (Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”, Î.S. “Bacul Molovata”);
- Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi.

expertizare de compatibilitate cu legislația UE: Centrului de Armonizare a Legislației în conformitate cu prevederile art.35 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Ulterior avizării, proiectul va fi supus expertizării de către:

- Ministerul Justiției;
- Centrul Național Anticorupție;

7. Concluziile expertizelor

După definitivarea proiectului actului normativ potrivit avizelor, expertizei de compatibilitate cu legislația UE și rezultatelor consulturilor publice, proiectul urmează a fi expertizat de Ministerul Justiției în conformitate cu art.37 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și de Centrul Național Anticorupție în conformitate cu art.36 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul asigură modificarea Hotărârii Guvernului nr. 706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova, adoptarea și punerea în aplicare a prevederilor proiectului va fi urmată de modificarea Nomenclatorului serviciilor prestate de către Agenția Navală a Republicii Moldova și cuantumul tarifelor pentru acestea, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 883/2024.

Proiectul completează cadrul normativ actual și nu contravine actelor normative în vigoare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor prezentei hotărâri va fi realizată de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin intermediul Agenției Navale a Republicii Moldova.

În urma intrării în vigoare a proiectului, urmează a fi aprobate următoarele acte administrative:

- modelele documentelor de calificare, ale actului de identitate al personalului navigant și ale carnetului de marinar, precum și descrierile tehnice ale formularelor aferente;

- cerințele standardizate privind echipamentele, dotările, programele de instruire și calificare profesională a personalului implicat în pregătirea și evaluarea competenței marinarilor, în cadrul instituțiilor de formare profesională a marinarilor;

Suplimentar vor fi elaborate:

- proiectele de acte normative necesare pentru crearea și funcționarea instituțiilor de învățământ maritim pe teritoriul Republicii Moldova;

- proiectele de acte normative necesare pentru asigurarea desfășurării examinării medicale a marinarilor pe teritoriul Republicii Moldova, în vederea determinării aptitudinii din punct de vedere al sănătății pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu, în conformitate cu prevederile Regulii I/9 din Convenția internațională privind standardele de pregătire a navigatorilor, brevetare/atestare și efectuare a serviciului de cart (STCW 78), cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru eliberarea certificatelor medicale corespunzătoare.

De asemenea, se vor desfășura instruirii pentru inspectorii din cadrul Agenției Navale a Republicii Moldova.

Secretar general adjunct

Tatiana NIRCA